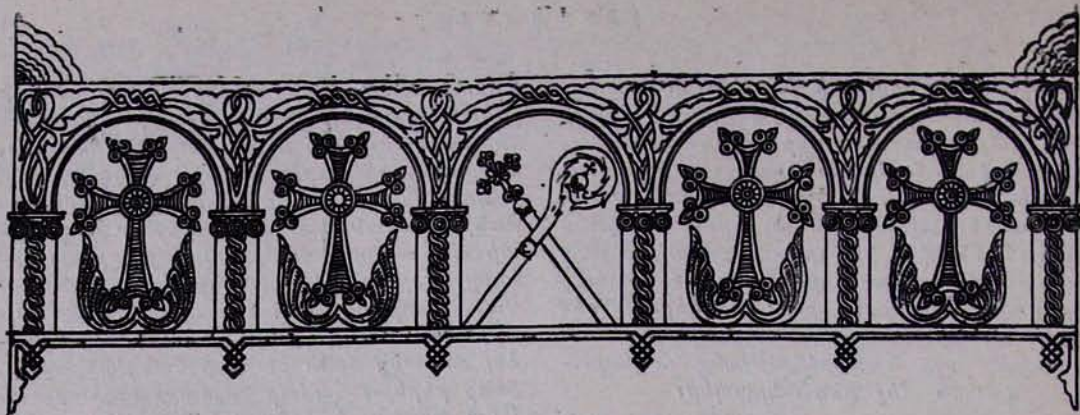

Ք Ա Ր Ո Ջ

ՍԱՀԱԿ ԱՐՔԵՊԻՍԿ. ՏԵՐ-ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

Ք Ր Ի Ս Տ Ո Ս Ի Հ Ա Մ Բ Ա Ր Չ Ո Ւ Մ Ը

«Համարիմ եղև աշխարհի և համարձա՛մ փառօք»:

ողովուրդների մշակույթի և կրոնական կյանքի պատմության և հավատալիքների մեջ, մեծ նշանակություն է ունեցել սրբազան լեոնների խորհուրդը:

«Աստուած փօսեցաւ ի բարձանց, լուսրուք բնակիչք երկրի»:

Օլիմպոս, Սինա, Հիմալայա և այլ լեոների անունները սերտորեն կապված են եղել տվյալ ժողովուրդների պատմության և կրոնական հավատալիքների հետ:

Հայ ժողովրդի պատմությունը սկիզբ է առել աստվածաշնչական Արարատ լեռան լանջերի վրա և Արարատ լեռը՝ իր նվիրական անունով ու խորհրդով, իշխել է հայ ժողովրդի ողջ պատմության վրա: Մեր հին հավատալիքների համաձայն, Արարատը խտացումն է եղել մեր ժողովրդի պատմության և խորհրդանշանը. մեր տոկոնության, մեր ազատատենչ իղձերի, պայքարի և հաղթանակի:

«Համբարձի զաշս իմ ի լերինս. ուստի եկեսցէ ինձ օգնութիւն»:

Քրիստոնեական կրոնի սրբազան պատգամները, բարոյական սկզբունքների վեհությունը և նոր կյանքի քարոզը նմանապես հնչեցին լեոնից Գալիլիայում՝ Նրանության լեռան բարձունքից: Քրիստոս իր աստվածությունը առաջին անգամ ցույց տվեց աշակերտներին Թաբոր լեռան բարձունքներում՝ «ի սուրբ լերինն»: Նա իր արյունը թափեց Գողգոթայի բարձունքում և հարությունից հետո դարձյալ «ի Գալիլիա ի լեառնն ժամադիր եղև նոցա»:

Եվ այսօր, Համբարձման օրը, Զիթենյաց լեռան կատարից հրաժեշտ տալով իր աշակերտներին, փակեց իր երկրավոր կյանքի վերջին էջը:

«Որքա՛ն գեղեցիկ են ոտքերը Նրա, որ ավետարանում է լեոների վրա և խաղաղություն է քարոզում»:

Մեր Տերը իր երկրավոր կյանքի գեղեցկագույն օրերը ապրեց լեոների բարձունքներում: Նա սիրում էր առանձնանալ լեոների լուսնային մեջ, բարձրանալ լեոների վրա, է՛լ ավելի մոտ լինելու համար երկնքին, Աստուծո՛ւն:

Ինչքան թեկադրիչ ու օգտակար է դադարի, նվիրման մեծ մարդկանց համար Քրիստոսի այս օրինակը: Առանձնանալ, լինել «աստվածամեծ դրացնություն» մեջ երկրների հետ, բարձրանալ՝ կյանքը ալեկոծող կրքերից, թշնամանքներից, հուսահատեցնող պայմաններից ու բացվել երկնքից իջնող մխրթարության ձայնին, որ մարդկանց մղում է նորից դեպի կյանք, դեպի աշխատանք, դեպի պարտականություն: Մեծ հոգիները, մեծ տեսանողները հասունացել ու կազմակերպվել են առանձնության մեջ, Աստուծո հետ դեմ առ դեմ խոսակցության ընթացքում, լեռների կատարներում: Հարկ է բարձրանալ միշտ դեպի վեր, դեպի բարձունքները, Աստուծուն որոնելու գերագույն ճշմարտության հասնելու համար, բարձրանալ մտքով, հոգու թևերով, ժամանակի և միջոցի կաշկանդող ուժերից վեր: Սրբազան լեռները հանդիսացել են Աստուծո և մարդու, երկրի և երկնքի հանդիպման վայր:

Եկե՛ք, հավատացյալ եղբայրներ՝ և քույրեր՝, մեր հավատի ուժով ու հոգու թևերով թռչե՛նք ու Համբարձման այս առավոտյան բարձրանա՛նք Ձիթենյաց սարի վրա, ալիանառն լինելու համար Քրիստոսի երկրավոր կյանքի վերջին ու սրտառուլ դրվագին, երբ Նա «հաւատարիմ եղև աշխարհի և համբարձաւ փառօք»:

Ս. Հարություն մեծ ու պատմական դեպքից անցել էին քառասուն օրեր, որոնց ընթացքում հաճախ հարուցյալ Տերը, խորհրդավոր՝ բայց միշտ մարդկային կերպարանքի տակ բազմիցս երեաց Իր ահաբեկված և վշտից հուսահատված աշակերտներին, «որոց յանդիման կացոյց զինքն կենդանի յիտ շարշարանացն իւրոց ի բազում աբուեասս, յաւուրս քառասուն երեւել նոցա», խոսեց նրանց հետ «վասն արքայութեան երկնից», քաջալերեց, նրանց առաջ մի անգամ ևս գծեց առաքելական ծանր բայց անհրաժեշտ քարոզչության և գործունեության ընդարձակ շրջանակը՝ «Գնացէ՛ք, աշակերտեցէ՛ք զամենայն հեթանոսս», բացատրեց աւարդաբանեց Ս. Գրոց մարգարեական կանխասացությունները, նրանց վերահաստատեց իրենց առաքելական կոչման ու հա-

վատի մեջ և «ի հաղորդել ընդ նոսս հացիւ պատուէր տայր նոցա յԵրուսաղեմէ մի մեկնել, այլ սպասել աւետեացն Հօր»։ Հրաժեշտի հուշիչ. ու անմիջական, անկեղծ խոսքեր ու խորհրդածություններ էին սրանք, խորապես մարդկային, ուղղված առաքյալներին, որոնք քրիստոնեության շուշար պետք է տանեին աշխարհին՝ նահատակության, արյան, կրակի միջով: Մեծ Վարդապետը հեռանում է նրանցից՝ բաժանվում է յուրայիններից ու թեև «մարմնով հեռանում է առհավիտ, բայց Նրա հոգու պատկերը մնում է Իր աշակերտների սրտի խորքում, որպես ներշնչման, հույսի և քաջալերության մշտական մի զորություն»:

Քրիստոսի երկրավոր կյանքի վերջին թուպներն են: Օրը հինգշաբթի, մի պայծառ առավոտ: Վերջին անգամ լինելով շրջապատված Իր առաքելական խմբով, Հիսուս դուրս է գալիս Վերջին ընթրիքի՝ Վերնատան շենքից, պնցնելով Կենտրոնի ձորը, Գեթսեմանի պարտեզի կողքով, բարձրանում է Ձիթենյաց լեռը, Նա ծանոթ է այդ ճանապարհին: Հաճախ է բարձրացել այնտեղ՝ աղոթելու և առանձնանալու համար: Առաքյալները չէին իսկ կասկածում, որ այդ վերջին անգամն է, որ բարձրանում են Հիսուսի հետ այդ մտերիմ արահետներով: Արդեն հասել են բարձունքը: Ահա Երուսաղեմը, ահա Սողոմոնյան տաճարը, Նրանց աչքերի առաջ փռվել են հայրենի քաղաքն ու գյուղերը, մինչև Հորդանան ու Մեռյալ ծով: Առաքյալների շրթները գոհարանական սաղմոսներ են մրմնջում: «Յովհաննէս մկրտեաց ի ջուր, այլ դուք մկրտիցիք ի Հոգին Սուրբ, ոչ յետ բազում ինչ աւուրցս այսոցիկ... այլ առջիք զօրութիւն ի հասանել Հոգւոյն Սրբոյ ի վերայ ձեր և եղիջիք ինձ վկայք յԵրուսաղեմ, մինչև ի ծագս երկրի»: Ապա Հիսուս ձեռքերը բարձրացնում է դեպի երկինք, օրհնում բոլորին և այդ դիրքի մեջ հուշիկ բարձրանում դեպի երկինք, և ապա ինչպես պայծառակերպության առավոտը՝ «ամպն կալաւ զնա յաշաց նոցա»: Աշակերտները հիացած, ապշած, կանգնել են քարացած իրենց զարմանքի մեջ, երբ ճերմակներ հագած երկու մարցիկ ցնցում են նրանց.

— Ո՛վ գալիլիացիներ, ինչո՞ւ զարմացած նայում եք դեպի երկինք, այն Հիսուսը, որ

Համբարձավ, դարձյալ կգա ձեզ մոտ նույն փառքով, ինչպես Նրան տեսաք երկինք համբառնալիս:

Քրիստոս համբարձել էր երկինք:

Առաքյալները, տխրազգաց ուրախությամբ, վերադարձան Երուսաղեմ, որովհետեւ ամեն մի բաժանում իր մեջ ունի իր տխրությունն ու վիշտը: Բայց իրապես երկինքը այնքան մոտ ու շոշափելի չի եղել երբեք առաքյալների սրտին, ինչպես այժմ, Քրիստոսի համբարձումից հետո: Նրանց սրտում, հոգիներում, ամբողջ էության մեջ հնչում է լուսավոր ուրախությամբ, Փրկչի վերջին ու մեծագույն խոստումներից մեկը՝ «Ես ընդ ձեզ եմ զամենայն աւուրս մինչև ի կատարած աշխարհի»:

Հիսուս համբարձավ «փառք յերկինս», բայց Նա ներկա է առաքյալներին սրտի ու

հոգու մեջ, ներկա է նրանց խոհերի ու խոսքերի մեջ, Նա ներկա է աշխարհում ու մարդկության մեջ՝ որին Նա ուզեց փրկել, Նա ներկա է Իր հիմնած Եկեղեցու մեջ, ու ներկա կլինի բոլոր հավիտյաններում: Քրիստոս Իր համբարձումից հետո ևս ավելի ամուկապերով է կապված Իր առաքյալների և Եկեղեցու հետ, Նա է նրանց զորագույնը, հրամանատարը. Նրա անունով առաքյալները պիտի գրոհեն հեթանոսական խավարի և նրա ուժերի դեմ: «Ես ընդ ձեզ եմ զամենայն աւուրս մինչև ի կատարած աշխարհի»: Քրիստոս Իր Եկեղեցու հետ է եղել միշտ ու վրինի նրա և՛ խաղաղ օրերին և՛ տագնապի ժամերին:

Արդարև Քրիստոս «հաւատարիմ եղև աշխարհի և համբարձաւ փառք», ու մի օր կգա նորից, «զօրութեամբ և փառք բազմօք»:

